

natuurtoets

Voormalige camping Pooksbelten, Almelo

Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en -beleid

Opdrachtgever

Gemeente Almelo

Status

Definitief

Zuiderzeelaan 53
8017 JV Zwolle

T (038) 423 64 64
E info@ecogroen.nl
I www.ecogroen.nl

Colofon

Titel

Voormalige camping Pooksbelten, Almelo

Subtitel

Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en -beleid

Projectcode	Datum	Status
22-051	8 november 2022	Definitief

Auteur(s)

R. (Rienk) Apperloo

Modellering & GIS

R. (Rienk) Apperloo

Tweede lezer

-

Opdrachtgever

Gemeente Almelo

©Ecogroen bv

Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt, mits onder vermelding van bron en status.

Apperloo, R. (2022). Voormalige camping Pooksbelten, Almelo. Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en -beleid. Rapport 22-051. Ecogroen bv Zwolle.

Inhoud

Samenvatting	4
1. Inleiding	6
1.1 Aanleiding en doelstelling	6
1.2 Huidige situatie en voorgenomen ontwikkeling	7
1.3 Leeswijzer	7
2. Kader en methode	8
2.1 Wettelijke kader	8
2.1.1 Wet natuurbescherming	8
2.1.2 Besluit algemene regels ruimtelijke ordening	9
2.2 Onderzoeksmethode	9
2.2.1 Quicksan	9
2.2.2 Soortgericht onderzoek	10
3. Gebiedsbescherming	12
3.1 Natura 2000-gebieden	12
3.2 Overige beschermde natuurwaarden	12
4. Soortbescherming	13
4.1 Flora	13
4.1.1 Wet natuurbescherming	13
4.1.2 Exoten	13
4.2 Zoogdieren	14
4.2.1 Vleermuizen	14
4.2.2 Grondgebonden zoogdieren	14
4.3 Vogels	17
4.3.1 Vogels met jaarrond beschermde nesten	17
4.3.2 Overige vogels	18
4.4 Amfibieën	19
4.5 Dagvlinders	19
4.5.1 Grote weerschijnvlinder en grote vos	19
4.5.2 Overige dagvlinders	19
4.6 Overige soortgroepen	19
Geraadpleegde bronnen	20
Bijlage 1 - Opruimingswerkzaamheden	
Bijlage 2 - Groeiplaatsen duizendknoop	
Bijlage 3 - Bestrijdingsmethoden duizendknoop	

Samenvatting

Aanleiding en doelstelling

Gemeente Almelo heeft het voornemen om op de voormalige camping Pooksbelten diverse opruimingswerkzaamheden uit te voeren. Omdat uitvoering van dit project negatieve gevolgen kan hebben voor beschermde natuurwaarden, dient dit initiatief getoetst te worden aan het natuurbeschermingsrecht. Om de gevolgen voor beschermde natuurwaarden in en rondom het projectgebied in beeld te brengen, heeft Ecogroen in opdracht van Gemeente Almelo een natuurtoets uitgevoerd.

Gebiedsbescherming

- Met het initiatief wordt niet afgeweken van het vigerende bestemmingsplan. Daarom is geen nadere toetsing aan het Barro aan de orde.
- Het projectgebied ligt op >8 kilometer afstand van Natura 2000-gebieden. Doordat het projectgebied buiten de begrenzing van Natura 2000-gebieden is gelegen, zijn directe negatieve effecten, zoals oppervlakteverlies, op voorhand uitgesloten. Versturende effecten door bijvoorbeeld licht of geluid tijdens de aanlegwerkzaamheden worden gezien de aard van de werkzaamheden, afstand en de tussenliggende infrastructuur eveneens uitgesloten.
- Een toename in stikstofdepositie in Natura 2000-gebieden kan optreden in de aanlegfase. In voorliggende situatie is sprake van een zeer kleinschalige, kortdurende ingreep op relatief lange afstand van stikstofgevoelige natuurwaarden (>8 kilometer). Op basis hiervan wordt een negatief gevolg van de stikstofuitstoot in de aanlegfase niet verwacht. In de gebruiksfase is het projectgebied opgeruimd, en er zijn geen plannen die in de toekomst leiden tot een toename in verkeersbewegingen en/ of toename in stikstofdepositie. Het projectgebied heeft in de gebruiksfase zodoende geen (verandering in) stikstofuitstoot.

Soortbescherming

- Als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden gaan geen verblijfplaatsen, onmisbare foeraargegebieden en/ of essentiële vliegroutes van vleermuizen verloren.
- Als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden gaan geen verblijfplaatsen of onmisbare leefgebieden verloren van egel, wezel, hermelijn, bunzing en steenmarter en/ of overige bij de Wet natuurbescherming beschermde grondgebonden zoogdieren.

- Als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden gaan geen jaarrond beschermde nestplaatsen verloren. Wel zijn enkele algemeen voorkomende vogels broedend te verwachten in de groenstructuren.
- In het projectgebied zijn geen groei-, voortplantings- of andere vaste verblijfplaatsen van bij de Wet natuurbescherming beschermde flora, amfibieën, reptielen, dagvlinders, vissen of andere ongewervelden aangetroffen of te verwachten.

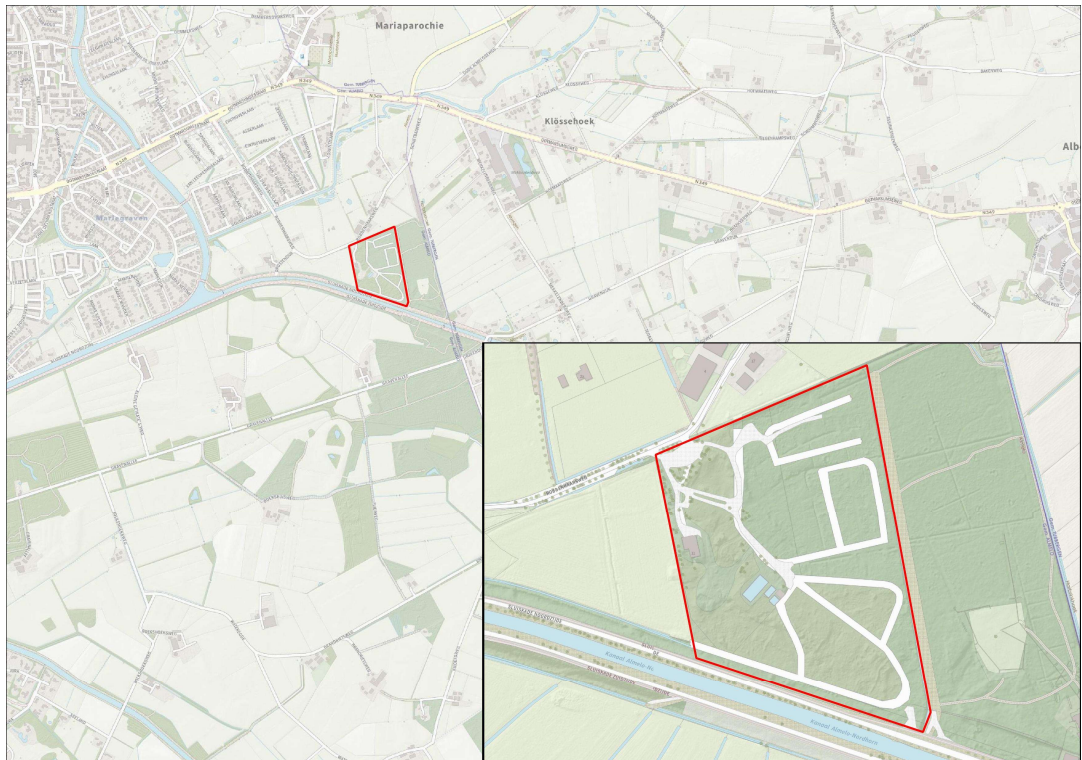
Advies en vervolgstappen

- Een toename in stikstofdepositie in Natura 2000-gebieden kan optreden in de aanlegfase. In voorliggende situatie is sprake van een zeer kleinschalige, kortdurende ingreep op relatief lange afstand van stikstofgevoelige natuurwaarden (>8 kilometer). Op basis hiervan wordt een negatief gevolg van de stikstofuitstoot in de aanlegfase niet verwacht. Gezien de huidige focus op het aspect stikstof en het vervallen van de bouwvrijstelling kan bevoegd gezag wel vragen om een stikstofberekening uit te (laten) voeren, zodat een getalsmatige onderbouwing beschikbaar is. Bij een dergelijke berekening wordt gerekend met parameters als machine-draaiuren en emissiefactoren.
- Op diverse locaties in het projectgebied zijn groeiplaatsen van de invasieve exoot Japanse duizendknoop vastgesteld. Japanse duizendknoop is een snelgroeiende, sterk woekerende plant die zich vegetatief snel kan uitbreiden. Japanse duizendknoop verdringt inheemse planten, kruiden en struiken en is daarmee een bedreiging voor de natuur. Bovendien kan de soort aanzienlijke economische schade veroorzaken, bijvoorbeeld door schade aan verhardingen, bouwwerken, rio-leringen en funderingen door de enorme groeikracht van de wortelstokken. Aangeraden wordt om deze soort te bestrijden.
- We adviseren— zeker wanneer werkzaamheden binnen de periode van 15 februari tot begin december worden gestart - om een broedvogelcontrole uit te voeren. Tijdens de broedvogelcontrole wordt gekeken of zich broedende vogels ophouden binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden. Bij het aantreffen van nesten van vogels wordt in overleg met de ecologisch toezicht-houder bepaald hoe de werkzaamheden op een zorgvuldige wijze binnen de kaders van de Wet natuurbescherming kunnen worden uitgevoerd.

1. Inleiding

1.1 Aanleiding en doelstelling

Gemeente Almelo heeft het voornemen om op de voormalige camping Pooksbelten (zie figuur 1.1) diverse opruimingswerkzaamheden uit te voeren. Omdat uitvoering van dit project negatieve gevolgen kan hebben voor beschermde natuurwaarden, dient dit initiatief getoetst te worden aan het natuurbeschermingsrecht. Om de gevolgen voor beschermde natuurwaarden in en rondom het projectgebied in beeld te brengen, heeft Ecogroen in opdracht van Gemeente Almelo een natuurtoets uitgevoerd. Het uitgevoerde onderzoek en de resultaten ervan zijn in voorliggende rapportage beschreven.

Figuur 1.1 Projectgebied (rood omlijnd) in Almelo. Bron achtergrond: PDOK.

1.2 Huidige situatie en voorgenomen ontwikkeling

Het projectgebied betreft de voormalige camping Pooksbelten, gelegen aan de Robbenhaarsweg in Almelo ter hoogte van nummer 11. Ten oosten van het projectgebied ligt nog een bosperceel, en ten zuiden grenst het projectgebied aan het kanaal Almelo-Nordhorn. Aan de westzijde wordt het projectgebied begrenst door een agrarisch grasland perceel.

In de huidige situatie bestaat het projectgebied voor het overgrote deel uit bos. Verder zijn er enkele opstallen (houten schuur en laagbouw) aanwezig en een oud leegstaand buiten zwembad. Rondom de opstallen en het zwembad zijn diverse verhardingen aanwezig en staan er verspreid door het projectgebied hekwerken. Oppervlaktewater is vrijwel geheel afwezig en beperkt zich tot enkele droogstaande greppels die in de winterperiode mogelijk beperkt waterdragend zijn.

Gemeente Almelo heeft het voornemen om diverse opruimingswerkzaamheden uit te voeren. Het betreft de sloop van de vervallen opstallen (houten schuur en laagbouw in de vorm van een pomphuisje bij het zwembad) en het leegstaande zwembad. Daarnaast worden de aanwezige verhardingen en hekwerken verwijderd en wordt er op enkele plekken grondwerkzaamheden uitgevoerd t.b.v. saneringswerkzaamheden (afval en oude pijpleidingen). Er worden geen bomen gekapt en de aanwezige greppels worden niet aangetast (zie ook bijlage 1 voor een ruimtelijke weergave).

Er zijn geen plannen voor het verder (her)inrichten van het projectgebied. Het vervult in de toekomstige situatie dezelfde functie zoals nu, een recreatief bos waarin gewandeld kan worden.

De quickscan natuurtoets wordt door de initiatiefnemer gebruikt ter onderbouwing van de aanvraag van de omgevingsvergunning voor de saneringswerkzaamheden. De natuurtoets beperkt zich dan ook tot het uitvoeren van de saneringswerkzaamheden in het projectgebied, inclusief sloop van opstallen.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 zijn het wettelijk kader en de onderzoeksmethode beschreven. Vervolgens wordt een effectanalyse en -beoordeling gegeven ten aanzien van beschermde gebieden (hoofdstuk 3) en soorten (hoofdstuk 4). Tenslotte zijn de geraadpleegde bronnen vermeld.

2. Kader en methode

2.1 Wettelijke kader

2.1.1 *Wet natuurbescherming*

De Wet natuurbescherming (Wnb) regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, soorten en houtopstanden (Overheid, 2022a). In dit rapport wordt ingegaan op de onderdelen soorten, gebieden en houtopstanden. Het onderdeel houtopstanden is, conform overeenkomst, niet meegenomen in voorliggende toetsing. Er worden ook geen bomen gekapt. In onderstaand kader 2.1 is een samenvatting van de relevante wetteksten gegeven.

Kader 2.1 Wet natuurbescherming

Zorgplicht (artikel 1.11)

De Wet natuurbescherming (ook: Wnb) kent een zorgplicht voor natuur en soorten. De zorgplicht is altijd van kracht, ook ten aanzien van niet beschermde natuur. Artikel 1.11 schrijft voor dat iedereen voldoende zorg in acht neemt voor beschermde gebieden, in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Iedereen die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn/haar handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een beschermd gebied of voor in het wild levende soorten, laat deze handelingen achterwege of voorkomt de gevolgen. Dit laatste kan door het treffen van maatregelen ter voorkoming van schade of -als zelfs dat niet kan- de ontstane schade zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken. Een voorbeeld van (een maatregelen in het kader van) zorgplicht is het werken in de minst kwetsbare periode van soorten.

Natura 2000 (hoofdstuk 2)

Hoofdstuk 2 regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, bestaande uit Habitatrictlijngebieden (HR) en Vogelrichtlijngebieden (VR). Per Natura 2000-gebied zijn instandhoudingsdoelen geformuleerd voor de bescherming van natuurlijke habitats, habitats van soorten en leefgebieden van vogels. Artikelen 2.1 tot en met 2.11 van de Wet regelen de bescherming van (de doelen voor) Natura 2000-gebieden. Artikel 2.7 verplicht om vooraf te beoordelen of plannen en projecten in of in de nabijheid van Natura 2000-gebieden significant negatieve gevolgen kunnen hebben op de voor deze gebieden geformuleerde doelen. Als uit de beoordeling blijkt dat geen significant negatieve gevolgen optreden dan kan een plan worden vastgesteld of is een vergunning voor een project niet nodig. Zijn significant negatieve gevolgen niet uit te sluiten dan is een nadere beoordeling nodig. Artikel 2.8 bevat de voorwaarden waaraan moet zijn voldaan voor het vaststellen van een plan of het verlenen van een vergunning. Het bevoegd gezag is meestal de provincie waar (het grootste deel van) de ingreep of handeling plaatsvindt, soms is dat het Rijk.

Soorten (hoofdstuk 3)

Hoofdstuk 3 regelt de bescherming van soorten. De bescherming van soorten is verdeeld over de artikelen 3.1, 3.5 en 3.10. Het betreft de bescherming van:

- Vogels zoals genoemd in de Vogelrichtlijn (artikel 3.1), in de praktijk vaak onderverdeeld in:
 - Vogels met jaarrond beschermde nesten, zoals huismus, gierzwaluw en buizerd.
 - Overige vogels, waarvan nesten alleen tijdens het broedseizoen zijn beschermd (periode van nestbouw, ei-leg, broeden en voeren van de jongen op het nest).

- Soorten (exclusief vogels) van de Habitatrictlijn (bijlage IV) en de Verdragen van Bern (bijlage II) en Bonn (bijlage I), zoals bedoeld in artikel 3.5.
- Andere soorten (artikel 3.10), onderverdeeld in:
 - Soorten waarvoor een ontheffing vereist kan zijn.
 - Soorten waarvoor -op basis van de betreffende provinciale verordening- vrijstelling van de verbodsbepalingen geldt.

Indien effecten niet zijn uit te sluiten moet -voorafgaand aan het vaststellen van een plan- zijn beoordeeld of er uitzicht is op het verkrijgen van een ontheffing. Als er aantoonbaar uitzicht is op het verkrijgen van een ontheffing dan kan het plan worden vastgesteld. Als bij ruimtelijke ingrepen verbodsbepalingen worden overtreden dan is het noodzakelijk om een ontheffing aan te vragen bij het bevoegd gezag, tenzij gewerkt kan worden volgens een goedgekeurde gedragscode. Het bevoegd gezag is meestal de provincie waar (het grootste deel van) de ingreep of activiteit plaatsvindt, soms is dat het Rijk. Voor het verkrijgen van een ontheffing moet zijn beschreven hoe de initiatiefnemer ervoor zorgt dat schade aan beschermde soorten tot een minimum beperkt blijft, welke mitigerende en compenserende maatregelen nodig zijn, dat alternatieven ontbreken, aan welk wettelijk belang wordt voldaan en dat de staat van instandhouding van de betreffende soort niet in gevaar komt.

2.1.2 **Besluit algemene regels ruimtelijke ordening**

De bescherming van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is vastgelegd in het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Overheid, 2022b) en uitgewerkt in provinciale verordeningen.

In het Barro staat dat bij provinciale verordening gebieden moeten worden aangewezen die het Natuurnetwerk Nederland vormen. De ligging van die gebieden wordt geometrisch vastgelegd. Bij provinciale verordening worden in het belang van de bescherming, instandhouding en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden, regels gesteld omtrent de inhoud van bestemmingsplannen en omgevingsvergunningen waarbij in bepaalde gevallen wordt afgeweken van het bestemmingsplan. Voor nieuwe ontwikkelingen binnen of nabij het NNN, waarbij een nieuw bestemmingsplan wordt vastgesteld of een omgevingsvergunning wordt verleend waarbij in bepaalde gevallen wordt afgeweken van het bestemmingsplan, geldt een 'nee-tenzij'-afweging. Dit houdt kortweg in dat significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN niet toegestaan is. Regels voor beoordeling van effecten op het NNN zijn vastgelegd in provinciale verordeningen en verankerd in de bestemmingsplannen. Indien geen sprake is van een nieuw vast te stellen bestemmingsplan, dan wel dat een omgevingsvergunning voor afwijken bestemmingsplan niet vereist is, is toetsing aan het NNN niet aan de orde.

In voorliggende situatie wordt niet afgeweken van het vigerende bestemmingsplan en is geen omgevingsvergunning voor afwijken van bestemmingsplan vereist. Daarom is geen toetsing aan het NNN aan de orde.

2.2 **Onderzoeksmethode**

2.2.1 **Quickscan**

Om de aanwezige of te verwachten beschermde waarden binnen de invloedssfeer van het projectgebied in beeld te brengen is gestart met een literatuuronderzoek. Hierbij is onderzocht of beschermde soorten bekend zijn in of in de directe omgeving van het projectgebied. Hiervoor is onder andere gebruik gemaakt van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF; <10 jaar geleden en binnen een straal van 1 kilometer rondom projectgebied). Ook is gekeken naar de ligging van het projectgebied ten opzichte van beschermde gebieden.

De verzamelde informatie uit het literatuuronderzoek vormt de basis voor het quickscan veldbezoek dat op 14 maart 2022 (11°C, droog, bewolkt, weinig wind) is uitgevoerd. Het projectgebied en de directe omgeving (zone van circa 50 meter) zijn onderzocht door een ecooloog van Ecogroen.

Gedurende het veldbezoek is aandacht besteed aan beschermde soorten binnen de Wet natuurbescherming en aan de situering ten opzichte van omliggende beschermde gebieden. Hierbij is tevens onderzocht of geschikt biotoop van beschermde soorten onder de Wnb aanwezig is. Specifiek is gelet op de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten voor vogels en verblijfplaatsen en vliegroutes voor vleermuizen en verblijfplaatsen van eekhoorn, das, steenmarter, wezel, hermelijn, bunzing en egel.

Op basis van het uitgevoerde literatuuronderzoek en het veldonderzoek is beoordeeld welke beschermde soorten (mogelijk) aanwezig zijn en hoe het projectgebied zich verhoudt tot beschermde waarden in omliggende natuurgebieden. Vervolgens is op basis van het voorgenomen initiatief bepaald welke effecten kunnen optreden op beschermde soorten en gebieden en of vervolgstappen (zoals nader onderzoek, ontheffing- dan wel vergunningsaanvraag) vereist zijn.

2.2.2 Soortgericht onderzoek

Een overzicht van alle uitgevoerde veldbezoeken is opgenomen in tabel 2.1. Daarna volgt een beschrijving van de methodiek per soort(groep).

Tabel 2.1 *Overzicht inventarisatiemomenten.*

Datum	Focus	Moment v.d. dag	Weersomstandigheden
11-02-2022	Steenuil (en andere uilen)	Avond	1 graad, helder, droog en windstil
04-03-2022	Steenuil (en andere uilen)	Avond	2 graden, helder, droog en weinig wind
14-03-2022	Quickscan	Ochtend	11 graden, bewolkt, droog en weinig wind
13-04-2022	Steenuil (en andere uilen)	Avond	12 graden, bewolkt, droog/ miezer en windstil
23-06-2022	Vleermuizen, egel en marters	Ochtend	13 graden, helder, droog en windstil
13-07-2022	Vleermuizen, egel en marters	Avond	15 graden, helder, droog en windstil
16-08-2022	Vleermuizen, egel en marters	Avond	19 graden, helder, droog en windstil
09-09-2022	Vleermuizen, egel en marters	Ochtend	14 graden, helder, droog en windstil

Steenuil

Voor steenuil zijn conform het kennisdocument steenuil (Bij12, 2017c) drie gerichte avondbezoeken uitgevoerd. Tijdens het veldonderzoek is nabij de woonerven binnen en net buiten het projectgebied geluisterd naar territorium- en contactgeluiden van steenuil. Door middel van het afspeken van de territoriumroep met geluidboxjes werden vogels aangespoord tot roepen, zodat aanwezigheid nauwkeuriger kon worden bepaald. Tevens is er tijdens deze bezoeken gelet op activiteit van o.a. bosuil, ransuil en kerkuil.

Vleermuizen

Het vleermuisonderzoek heeft zich met name gericht op het vaststellen van (vaste) verblijfplaatsen. Op basis van onderzoekservaring uit eerdere (soortgelijke) projecten en de bouwkundige

constructie van de aanwezige opstallen worden enkele vleermuissoorten als gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis verwacht. De onderzoeksinspanning is daarom afgestemd op deze soorten. Conform het landelijk vleermuisprotocol (Vleermuisvakberaad, 2021) en de kennisdocumenten van vleermuizen (BIJ12, 2017a & BIJ12, 2017b) zijn in deze situatie vier nachtelijke bezoeken verspreid over het jaar uitgevoerd. Specifiek gaat het om twee nachtelijke bezoeken in de periode half mei tot half juli gericht op kraamkolonies en zomerverblijfplaatsen en twee nachtelijke bezoeken in de periode half augustus tot eind september gericht op baltslocaties en paarverblijfplaatsen van (groepjes) vleermuizen.

De bezoeken zijn in de ochtend- of avondschemering uitgevoerd. Conform het vleermuisprotocol is een avondbezoek voor baltsterritoria vanaf één uur na zonsondergang gestart. Alle bezoeken zijn uitgevoerd onder gunstige weersomstandigheden (droog, geen harde wind, minimaal 10 °C, zie tabel 2.1). Bij het onderzoek is gebruikgemaakt van batdetectors met de mogelijkheid om opnamen te maken, zoals de Pettersson D240x en de Echometer Touch 2. Tijdens alle bezoeken is ook gekeken naar eventuele vliegroutes en foerageergebieden.

In combinatie met alle vleermuisbezoeken is het gehele projectgebied geïnspecteerd op het voorkomen van verblijfplaatsen en activiteit van marterachtigen en egel.

Marterachtigen en egel

Marterachtigen en egel zijn veelal nachtactief. Het onderzoek naar beide soorten is gecombineerd met het vleermuisonderzoek uitgevoerd aan het begin en eind van de nacht. Naast waarnemingen van dieren is ook gelet op sporen, zoals verse keutels en prooiresten. Doordat verspreid in de periode mei tot en met september vier nachtelijke bezoeken zijn uitgevoerd is een betrouwbaar beeld ontstaan van het terreingebruik door marterachtigen en egel.

3. Gebiedsbescherming

3.1 Natura 2000-gebieden

Het projectgebied ligt op >8 kilometer afstand van Natura 2000-gebieden. Directe negatieve effecten, waaronder oppervlakteverlies van habitattypen en leefgebied van soorten, worden vanwege deze ligging op voorhand uitgesloten. De potentiële effecten beperken zich zodoende uitsluitend tot externe werking. Op basis van de aard van de werkzaamheden, de huidige functie van het projectgebied, de tussenliggende infrastructuur worden effecten als gevolg van verstoring uitgesloten.

Uitsluitend indirecte effecten als gevolg van stikstofdepositie (verzuring en/of vermesting) kunnen niet op voorhand worden uitgesloten, gezien de reikwijdte van stikstofdepositie.

Een toename in stikstofdepositie in Natura 2000-gebieden kan optreden in de aanlegfase. In voorliggende situatie is sprake van een zeer kleinschalige, kortdurende ingreep op relatief lange afstand van stikstofgevoelige natuurwaarden (>8 kilometer). Op basis hiervan wordt een negatief gevolg van de stikstofuitstoot in de aanlegfase niet verwacht.

Gezien de huidige focus op het aspect stikstof en het vervallen van de bouwvrijstelling kan bevoegd gezag wel vragen om een stikstofberekening uit te (laten) voeren, zodat een getalsmatige onderbouwing beschikbaar is. Bij een dergelijke berekening wordt gerekend met parameters als machinedraaiuren en emissiefactoren.

In de gebruiksfase is het projectgebied opgeruimd, en er zijn geen plannen die in de toekomst leiden tot een toename in verkeersbewegingen en/ of toename in stikstofdepositie. Het projectgebied heeft in de gebruiksfase zodoende geen (verandering in) stikstofuitstoot.

3.2 Overige beschermde natuurwaarden

Het projectgebied is niet aangewezen als weidevogelgebied of ganzenfoerageergebied of als ander bijzonder gebied in de omgevingsverordening van provincie Overijssel. Toetsing of verdere vervolgstappen in het kader van de Omgevingsverordening van provincie Overijssel zijn niet aan de orde.

4. Soortbescherming

4.1 Flora

4.1.1 *Wet natuurbescherming*

In het projectgebied zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen en/ of bekend (NDFP, 2022). Op basis van de aangetroffen soortensamenstelling, de terreingesteldheid en bekende verspreidingsgegevens worden beschermde plantensoorten ook niet verwacht. Het nemen van vervolgstappen ten aanzien van beschermde flora is niet aan de orde.

4.1.2 *Exoten*

Japanse duizendknoop

Op diverse locaties in het projectgebied zijn groeiplaatsen van Japanse duizendknoop vastgesteld (zie bijlage 2). Japanse duizendknoop is een snelgroeïende, sterk woekerende plant die zich vegetatief snel kan uitbreiden. Japanse duizendknoop verdringt inheemse planten, kruiden en struiken en is daarmee een bedreiging voor de natuur. Bovendien kan de soort aanzienlijke economische schade veroorzaken, bijvoorbeeld door schade aan verhardingen, bouwwerken, rioleringen en funderingen door de enorme groeikracht van de wortelstokken.

Bestrijding

Voor het verwijderen van duizendknoop zijn verschillende methoden en technieken beschikbaar. Er is niet één methode aan te wijzen als meest geschikt, de beste resultaten worden geboekt door het combineren van bestrijdingsmethoden en deze over langere periode (jaren) toe te passen. De groeikracht van duizendknoop zit voornamelijk in de wortels. De methodes waar zoveel mogelijk van de ondergrondse biomassa (i.e. het wortelbestand) wordt verwijderd, zijn daarom het meest effectief. Er zijn verschillende methodes om de wortels uit de bodem te verwijderen (zoals verstikken, afgraven, zeven, ontwortelen en uitsteken). Verstikken en volledig afgraven, waarbij de grond wordt afgevoerd, zijn de meest effectieve manier omdat hiermee het grootste deel van de wortels kan worden verwijderd. Afgraven brengt echter vaak hoge kosten met zich mee omdat de afvoer van grond duur is. Bij andere goedkopere methodes wordt een kleiner aandeel van de wortels verwijderd waardoor vaak een langer en intensiever nazorgtraject noodzakelijk is. In bijlage 3 worden een aantal bestrijdingsmethoden beschreven.

4.2 Zoogdieren

4.2.1 Vleermuizen

Het leefgebied van vleermuizen bestaat uit verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden (zie ook kader 4.1).

Kader 4.1 Vleermuizen

Verblijfplaatsen

Verblijfplaatsen kunnen zich bevinden in donkere en voor vleermuizen bereikbare ruimten in bomen, huizen, kelders et cetera en kunnen aanwezig zijn in de vorm van kraamverblijven / zomerverblijven, baltslocaties / paarverblijven en winterverblijven. Verstoring, beschadiging, vernietiging of het verwijderen van deze verblijfplaatsen is verboden.

Vliegroutes

Voor oriëntatie tijdens de trek van en naar hun verblijfplaatsen en foerageergebieden gebruiken vleermuizen veelal jarenlang dezelfde structuren. Vanwege dit traditiegetrouwe gedrag van vleermuizen vormen bepaalde lijnvormige structuren (bijvoorbeeld rijen woningen, watergangen en bomenrijen) een belangrijk onderdeel van een vliegroute. Wanneer alternatieve structuren ontbreken zijn dergelijke structuren 'onmisbaar' en zodoende beschermd.

Foerageergebieden

Locaties waar insecten aanwezig zijn, bijvoorbeeld langs randen van bossen, bomenrijen of boven water zijn van belang als foerageergebied voor vleermuizen. Foerageergebied van vleermuizen geniet binnen de Wet natuurbescherming echter geen juridische bescherming, tenzij het onmisbaar is voor het voortbestaan van een populatie

Verblijfplaatsen

Tijdens het quickscan onderzoek zijn potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen in de opstallen binnen het projectgebied. Ook zijn er potentiële verblijfplaatsen voor boombewonende vleermuizen aanwezig in de spechtenholen of in kieren en spleten of achter loshangende schors. Daarnaast zijn waarnemingen van gewone dwergvleermuis bekend uit de omgeving van het projectgebied (NDF, 2022). Overige waarnemingen ontbreken. Als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden gaan geen verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen verloren, omdat er geen bomen worden gekapt. Wel gaan de potentiële vleermuisverblijven in de opstallen verloren, doordat de opstallen worden gesloopt. Echter zijn tijdens het aanvullende vleermuisonderzoek geen in gebruik zijnde verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen in de opstallen. Als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden gaan geen verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen verloren. Zodoende zijn verdere vervolgstappen ten aanzien van verblijfplaatsen van vleermuizen niet aan de orde.

Vliegroutes en foerageergebieden

In het projectgebied zijn geen essentiële vliegroutes en/ of onmisbaar foerageergebied aangetroffen tijdens het vleermuisonderzoek. Bovendien worden er geen bomen gekapt en groenstructuren verwijderd. Zodoende blijven opgaande lijnvormige structuren die kunnen dienen als vliegroute behouden en blijft het projectgebied geschikt als foerageergebied van vleermuizen. Vervolgstappen ten aanzien van vliegroutes en foerageergebieden van vleermuizen zijn niet aan de orde.

4.2.2 Grondgebonden zoogdieren

Egel

Tijdens het quickscan onderzoek is potentieel leefgebied van egels aangetroffen binnen het projectgebied. Het betreft voornamelijk foerageergebied waarin ruimtes onder de aanwezig opstallen en

de takkenbulten/ ophopingen van bladafval potentiële verblijfplaatsen vormen voor de egel. Gedurende het aanvullende onderzoek is geen activiteit van egels waargenomen in het projectgebied. Het voorkomen van egel is wel bekend uit de omgeving van het projectgebied (NDFP, 2022). Ook wordt egel waargenomen op de woonerven rondom het projectgebied (mondelijke mededeling bewoners).

Als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden gaan geen verblijfplaatsen van egel verloren. De saneringswerkzaamheden zijn gericht op het verwijderen van afval uit het projectgebied. Ter plaatse van de locaties waar de saneringswerkzaamheden betrekking hebben op de bodem (zie ook bijlage 1) is geen sprake van leefgebied van egel (kaal, geen dekking). Takkenafval en ophopingen van bladafval blijven allemaal ongemoeid. Daarnaast is rondom de te verwijderen opstallen geen activiteit van egel waargenomen, waardoor eventuele verblijfplaatsen onder de opstallen zijn uitgesloten. Naar verwachting functioneert het projectgebied voornamelijk als foerageergebied voor de soort. Echter is er geen sprake van onmisbaar foerageergebied op de werklocaties, omdat er in de omgeving ruimvoldoende foerageergebied voorhanden blijft in de vorm van het bos en tuinen/ erven in de omgeving. Bovendien zijn de werklocaties uitsluitend tijdelijk ongeschikt als foerageergebied en zijn na de uitvoering direct weer beschikbaar voor egel.

Als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden gaan geen verblijfplaatsen of onmisbaar leefgebied van egel verloren. Zodoende zijn verdere vervolgstappen ten aanzien van egel niet aan de orde.

Kleine marterachtigen

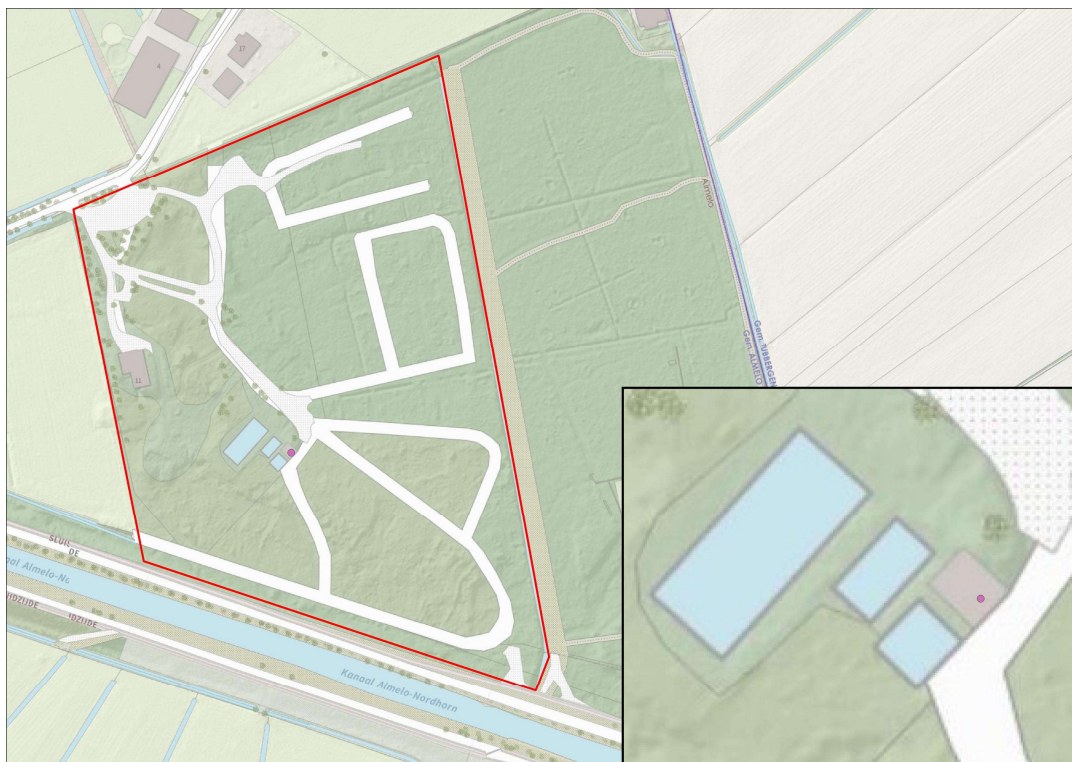
Tijdens het quickscan onderzoek is potentieel leefgebied van kleine marterachtigen (wezel, hermelijn en bunzing) aangetroffen binnen het projectgebied. Het betreft voornamelijk foerageergebied waarin ruimtes onder de aanwezig opstallen en de takkenbulten/ ophopingen van bladafval potentiële verblijfplaatsen vormen voor de wezel, bunzing en hermelijn. Gedurende het aanvullende onderzoek is geen activiteit van deze soorten waargenomen in het projectgebied. Het voorkomen van alle drie de soorten is ook niet bekend uit de omgeving van het projectgebied (NDFP, 2022). Wel zijn er oude waarnemingen van bunzing en wezel bekend (>15 jaar). Op basis van het onderzoek en bekende verspreidingsgegevens wordt aanwezigheid van wezel, hermelijn en bunzing niet verwacht.

Als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden gaan bovendien geen verblijfplaatsen van kleine marterachtigen verloren. De saneringswerkzaamheden zijn gericht op het verwijderen van afval uit het projectgebied. Ter plaatse van de locaties waar de saneringswerkzaamheden betrekking hebben op de bodem (zie ook bijlage 1) is geen sprake van leefgebied van kleine marterachtigen (kaal, geen dekking). Takkenafval en ophopingen van bladafval blijven allemaal ongemoeid. Daarnaast is rondom de te verwijderen opstallen geen activiteit van kleine marterachtigen waargenomen, waardoor eventuele verblijfplaatsen onder de opstallen zijn uitgesloten. Bovendien is er geen sprake van onmisbaar foerageergebied op de werklocaties, omdat er in de omgeving ruimvoldoende foerageergebied voorhanden blijft in de vorm van het bos. Bovendien zijn de werklocaties uitsluitend tijdelijk ongeschikt als foerageergebied en zijn na de uitvoering direct weer beschikbaar voor kleine marterachtigen. Zodoende zijn verdere vervolgstappen ten aanzien van kleine marterachtigen niet aan de orde.

Steenmarter

Tijdens het quickscan onderzoek is een oude verblijfplaats van steenmarter aangetroffen in het oude pomphuisje bij het zwembad (zie figuur 4.1). In het pomphuisje is een dode steenmarter aangetroffen. Naast het pomphuisje vormen ook de ruimtes onder de opstallen potentiële

verblijfplaatsen van steenmarter. Het voorkomen van steenmarter is niet bekend uit de omgeving van het projectgebied (NDFF, 2022). Steenmarter maakt gebruik van oude gebouwen (in het bijzonder schuren, zolders en kelders) als vaste rust- en voortplantingsplaats. Tijdens het aanvullende onderzoek zijn exemplaren of in gebruik zijnde verblijfplaatsen van steenmarter waargenomen. Verder vormt het projectgebied geschikt foerageergebied voor steenmarter.

Figuur 4.1 Vindplaats dode steenmarter. Bron achtergrond: PDOK/

Als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden gaan geen verblijfplaatsen van steenmarter verloren. Er zijn geen in gebruik zijnde verblijfplaatsen van steenmarter aangetroffen in of onder de te verwijderen opstallen. Naar verwachting functioneert het projectgebied voornamelijk als foerageergebied voor de soort. Echter is er geen sprake van onmisbaar foerageergebied op de werklocaties, omdat er in de omgeving ruimvoldoende foerageergebied voorhanden blijft in de vorm van het bos en tuinen/ erven in de omgeving. Bovendien zijn de werklocaties uitsluitend tijdelijk ongeschikt als foerageergebied en zijn na de uitvoering direct weer beschikbaar voor steenmarter.

Als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden gaan geen verblijfplaatsen of onmisbaar leefgebied van steenmarter verloren. Zodoende zijn verdere vervolgstappen ten aanzien van steenmarter niet aan de orde.

Eekhoorn

Tijdens het quickscan onderzoek zijn diverse nesten van eekhoorn aangetroffen binnen het projectgebied. Het voorkomen van eekhoorn is ook bekend uit de omgeving van het projectgebied (NDFF, 2022). Ook wordt eekhoorn waargenomen door de bewoners uit de omgeving rondom het projectgebied. Als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden gaan geen verblijfplaatsen van eekhoorn verloren. Er worden namelijk geen bomen gekapt. Bovendien is er geen sprake van onmisbaar foerageergebied op de werklocaties, omdat er in de omgeving ruimvoldoende foerageergebied voorhanden blijft in de vorm van het bos. Bovendien zijn de werklocaties uitsluitend tijdelijk ongeschikt

als foerageergebied en zijn na de uitvoering direct weer beschikbaar voor eekhoorn. Zodoende zijn verdere vervolgstappen ten aanzien van eekhoorn niet aan de orde.

Overige zoogdieren

Vaste verblijfplaatsen of onmisbaar leefgebied van overige beschermde zoogdieren zonder provinciale vrijstelling zoals das worden op basis van het veldonderzoek, terreinkenmerken en bekende verspreidingsgegevens (NDFF, 2022) uitgesloten. Vervolgstappen voor deze soorten zijn niet aan de orde. In het projectgebied zijn vaste verblijfplaatsen van algemene grondgebonden zoogdiersoorten, zoals haas, bosmuis, rosse woelmuis en huisspitsmuis, te verwachten. Bij werkzaamheden kunnen enkele exemplaren van deze grondgebonden zoogdieren geschaad worden. In voorliggende situatie geldt in de provincie Overijssel vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze soorten niet aan de orde is.

4.3 Vogels

Van veel vogels zijn nesten alleen gedurende het broedseizoen beschermd. Nestplaatsen kunnen dan buiten het broedseizoen zonder overtreding van de Wnb verwijderd worden. Voor een aantal vogelsoorten geldt echter dat de nestplaatsen inclusief de functionele omgeving jaarrond beschermd zijn (zie kader 4.2).

Kader 4.2 Vogels waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn

Onder jaarrond beschermde nesten van vogels wordt in Overijssel verstaan: in functie zijnde nesten van de ooievaar, boomvalk, buizerd, havik, ransuil, roek, wespandief, zwarte wouw, slechtvalk, sperwer, steenuil, kerkuil, oehoe, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, huismus, boerenzwaluw, bosuil, huiszwaluw, raaf, torenvalk, zeearend en zwarte specht.

Aanvullend op bovengenoemde vogels met jaarrond beschermde nesten heeft de provincie Overijssel een aantal soorten benoemd waarvan moet worden getoetst of voldoende functioneel leefgebied aanwezig blijft. Dit zijn vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. Specifiek betreft het de volgende soorten: blauwe reiger, bonte vliegenvanger, boomklever, boomkruiper, draaihals, gekraagde roodstaart, glanskop, grauwe vliegenvanger, groene specht, grote bonte specht, grutto, ijsvogel, kleine bonte specht, kortsnavelboomkruiper, middelste bonte specht, oeverzwaluw, ringmus, spreeuw, tapuit, tureluur, veldleeuwerik, wulp, zomertortel, zwarte mees en zwarte roodstaart.

4.3.1 Vogels met jaarrond beschermde nesten

Steenuil

Tijdens het quickscan onderzoek zijn potentiële nestlocaties van steenuil aangetroffen in de bebouwing binnen en net buiten het projectgebied. Daarnaast zijn waarnemingen van steenuil bekend uit de ruimere omgeving van het projectgebied (NDFF, 2022). Tijdens het aanvullende onderzoek zijn echter geen nestlocaties of exemplaren van steenuil aangetroffen in en rondom het projectgebied. Als gevolg van de voorgenomen plannen gaan geen nestlocaties of onmisbaar foerageergebied van steenuil verloren. Zodoende zijn verdere vervolgstappen ten aanzien van steenuil niet aan de orde.

Bosuil

Binnen het projectgebied zijn potentiële nestplaatsen en roestplaatsen aanwezig van bosuil. Tijdens het aanvullende onderzoek naar vleermuizen is tevens een bosuil roepend waargenomen. Verder is het voorkomen van bosuil uit de omgeving van het projectgebied bekend (NDFF, 2022). Als gevolg

van de voorgenomen werkzaamheden gaan geen nestplaatsen of onmisbare leefgebieden van bosuil verloren. Enerzijds worden er geen bomen gekapt waardoor (potentiële) nest-/ roestplaatsen niet verloren gaan en anderzijds worden de werkzaamheden buiten het broedseizoen uitgevoerd waardoor er ook geen verstoring van broedende bosuilen optreedt. Het nemen van vervolgstappen voor bosuil is niet aan de orde.

Categorie 5 soorten

Binnen het projectgebied zijn potentiële nestplaatsen aanwezig van jaarrond beschermde vogels categorie 5. Dit zijn vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren gaat, zich elders te vestigen. Echter moeten deze plekken elders wel aanwezig zijn. Het gaat in deze situatie om soorten als grote bonte specht, boomklever, groene specht en boomkruiper. Tijdens de veldonderzoeken zijn enkele van deze soorten ook waargenomen binnen het projectgebied (grote bonte specht en groene specht). Als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden gaan echter geen nestplaatsen of onmisbare leefgebieden van deze soorten verloren. Enerzijds worden er geen bomen gekapt waardoor (potentiële) nestplaatsen niet verloren gaan en anderzijds worden de werkzaamheden buiten het broedseizoen uitgevoerd waardoor er ook geen verstoring van broedende vogels optreedt. Het nemen van vervolgstappen voor deze soorten is niet aan de orde.

Overige vogels met jaarrond beschermde nesten

Overige vogels met jaarrond beschermde nesten (zoals ransuil, kerkuil, havik, buizerd, sperwer, huismus etc.) in of in de directe omgeving van het projectgebied worden op basis van het ontbreken van nesten, het uitgevoerde onderzoek en bekende verspreidingsgegevens (NDFP, 2022) uitgesloten. Vervolgstappen in het kader van de Wet natuurbescherming is niet aan de orde voor overige vogels met jaarrond beschermde nestlocaties.

4.3.2 *Overige vogels*

Door de aanwezigheid van bos binnen het projectgebied is broedbiotoop aanwezig voor diverse algemene vogelsoorten waaronder vink, pimpelmees, gaai, houtduif, Turkse tortel, ekster en merel.

Voor alle inheemse vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die soorten, nesten, eieren of vaste rust- of verblijfplaatsen beschadigen of verstoren. Voor de te verwachten soorten is er geen sprake van verstoring die van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding, mits broedgevalen worden ontzien. Van belang is of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum. In het kader van de Wet natuurbescherming wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd, omdat deze per soort en vaak per jaar kan verschillen. Werkzaamheden dienen zo veel mogelijk buiten het broedseizoen te worden uitgevoerd.

Voor de meeste soorten kan de periode tussen 1 maart en 15 juli worden aangehouden als broedseizoen. Houtduif kan tot in december broedsels beginnen, maar ook al voor 1 maart starten met nestelen. Daarom adviseren we – zeker wanneer werkzaamheden binnen de periode van 15 februari tot 1 december worden gestart - om een broedvogelcontrole uit te voeren. Tijdens de broedvogelcontrole wordt gekeken of zich broedende vogels ophouden binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden. Bij het aantreffen van nesten van vogels wordt in overleg met de ecologisch toezicht houder bepaald hoe de werkzaamheden op een zorgvuldige wijze binnen de kaders van de Wet natuurbescherming kunnen worden uitgevoerd.

4.4 Amfibieën

Op basis van het veldbezoek, terreinkenmerken en verspreidingsgegevens (NDFF, 2022) wordt voortplanting en overwintering van in de Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn en nationaal beschermde amfibieën (zoals poelkikker en rugstreeppad) uitgesloten.

Door de afwezigheid van permanent oppervlaktewater (zomers droogstaande greppels) in het projectgebied is voortplanting van amfibieën met een provinciale vrijstelling uitgesloten. Wel is overwintering van algemene soorten amfibieën zoals de kleine watersalamander, gewone pad en bruine kikker te verwachten in met name de bosranden. Bij de geplande ingrepen kunnen exemplaren van vrijgestelde beschermde amfibieën geschaad worden. In voorliggende situatie geldt voor deze soorten in de provincie Overijssel vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze amfibieën niet aan de orde is.

4.5 Dagvlinders

4.5.1 *Grote weerschijnvlinder en grote vos*

Tijdens het veldbezoek zijn geen waarnemingen gedaan van grote weerschijnvlinder en/ of grote vos. Wel zijn beide soorten bekend uit de bredere omgeving van het projectgebied (NDFF, 2022). Grote weerschijnvlinder is voor haar voortplanting afhankelijk van met name boswilg, maar soms ook grauwe wilg. De eitjes worden afgezet op beschaduwde bladeren, vaak hoog in de bomen maar af en toe ook op lagere hoogtes. Grote vos zet haar eitjes met name af op iep, waarbij de eitjes afgezet worden rond de bovenste takken van hoge, vrijstaande bomen. Als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden gaan geen waardplanten, eitjes en/ of exemplaren van grote weerschijnvlinder en grote vos verloren omdat er geen groenstructuren worden verwijderd. Zodoende zijn verdere vervolgstappen ten aanzien van beide soorten niet aan de orde.

4.5.2 *Overige dagvlinders*

Op basis van de terreinkenmerken, habitateisen en bekende verspreidingsgegevens (NDFF, 2022) worden in het projectgebied geen voortplanting of vaste verblijfplaatsen verwacht van overige beschermde dagvlinders (zoals sleedoornpage). Het nemen van vervolgstappen is niet aan de orde voor deze soorten.

4.6 Overige soortgroepen

Op basis van de terreinkenmerken, habitateisen en bekende verspreidingsgegevens (NDFF, 2022) worden in het projectgebied geen voortplanting en/of vaste verblijfplaatsen verwacht van beschermde vissen, reptielen en overige ongewervelden (niet-zijnde dagvlinders). Het nemen van vervolgstappen in het kader van de Wnb is niet aan de orde voor deze soortgroepen.

Geraadpleegde bronnen

Literatuur

BIJ12 (2017a). Kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*. Versie 1.0 juli 2017.

BIJ12 (2017b). Kennisdocument Ruige dwergvleermuis *Pipistrellus nathusii*. Versie 1.0 juli 2017.

BIJ12 (2017c). Kennisdocument Steenuil *Athene noctua*. Versie 1.0, juli 2017.

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus (2021). Zoogdiervereniging en Gegevensautoriteit Natuur, Vleermuisprotocol 2021.

Internet

NDFF (2022). NDFF uitvoerportaal (<https://ndff-ecogrid.nl>). Laatste raadpleging in oktober 2022.

Overheid (2022a). Wet natuurbescherming (<https://wetten.overheid.nl/BWBR0037552>).

Overheid (2022b). Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (<https://wetten.overheid.nl/BWBR0030378>).

RAVON (2022). Website met soortinformatie over de Nederlandse amfibieën, reptielen en vissen (<http://www.ravon.nl>). Laatste raadpleging in oktober 2022.

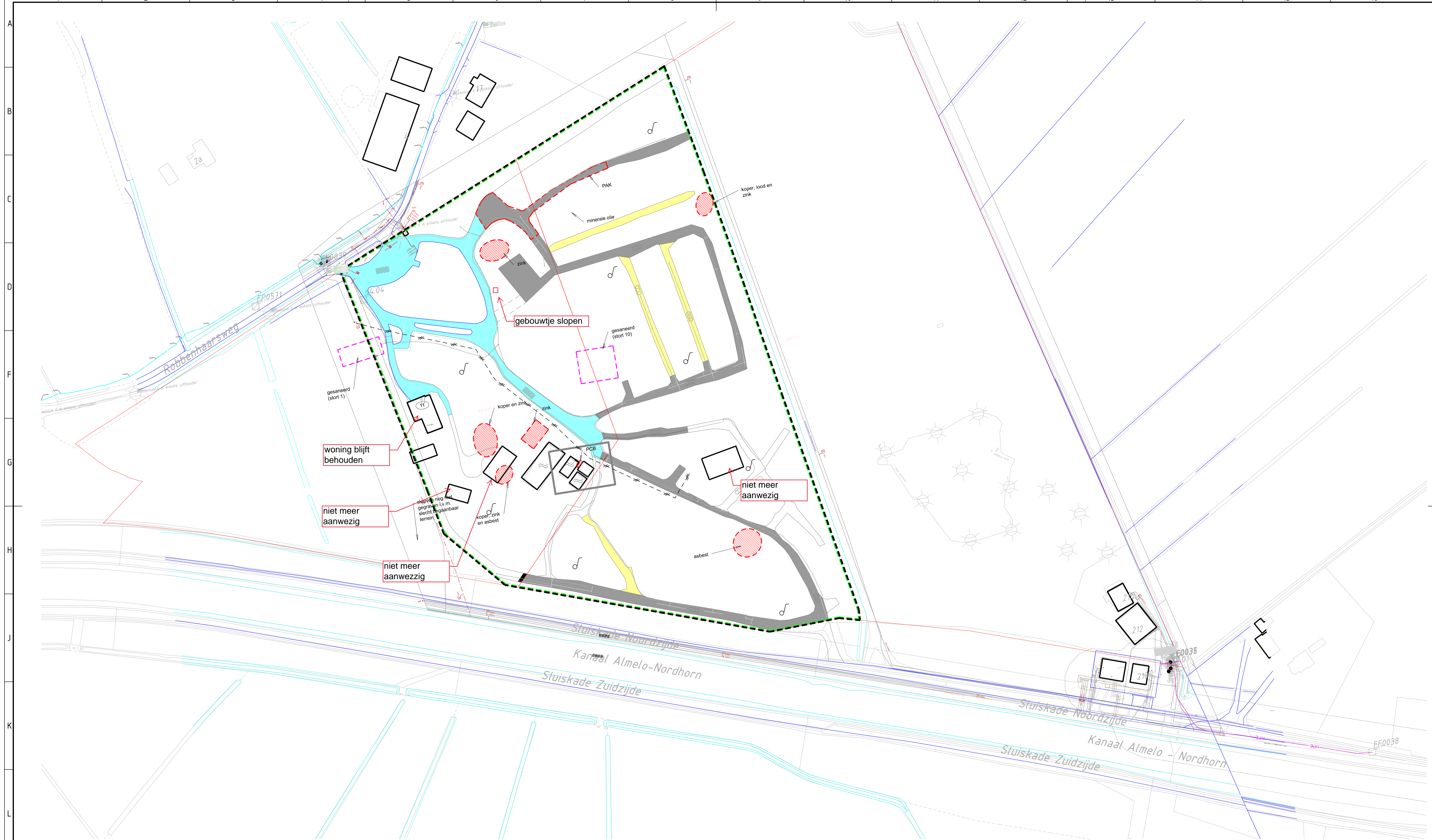
Sovon (2022). Website met soortinformatie over de Nederlandse vogels (<http://www.sovon.nl>). Laatste raadpleging in oktober 2022.

Vlinderstichting (2022). Website met soortinformatie over de Nederlandsche vlinders en libellen (<http://www.vlinderstichting.nl>). Laatste raadpleging in oktober 2022.

Zoogdiervereniging (2022). Website met soortinformatie over de Nederlandse zoogdieren (<http://www.zoogdiervereniging.nl>). Laatste raadpleging in oktober 2022.

Bijlage 1

Opruimingswerkzaamheden

maten in meters tenzij anders vermeld
 materiaalmaten in millimeters
 hoogtematen in meters t.o.v. N.A.P.

verklaring

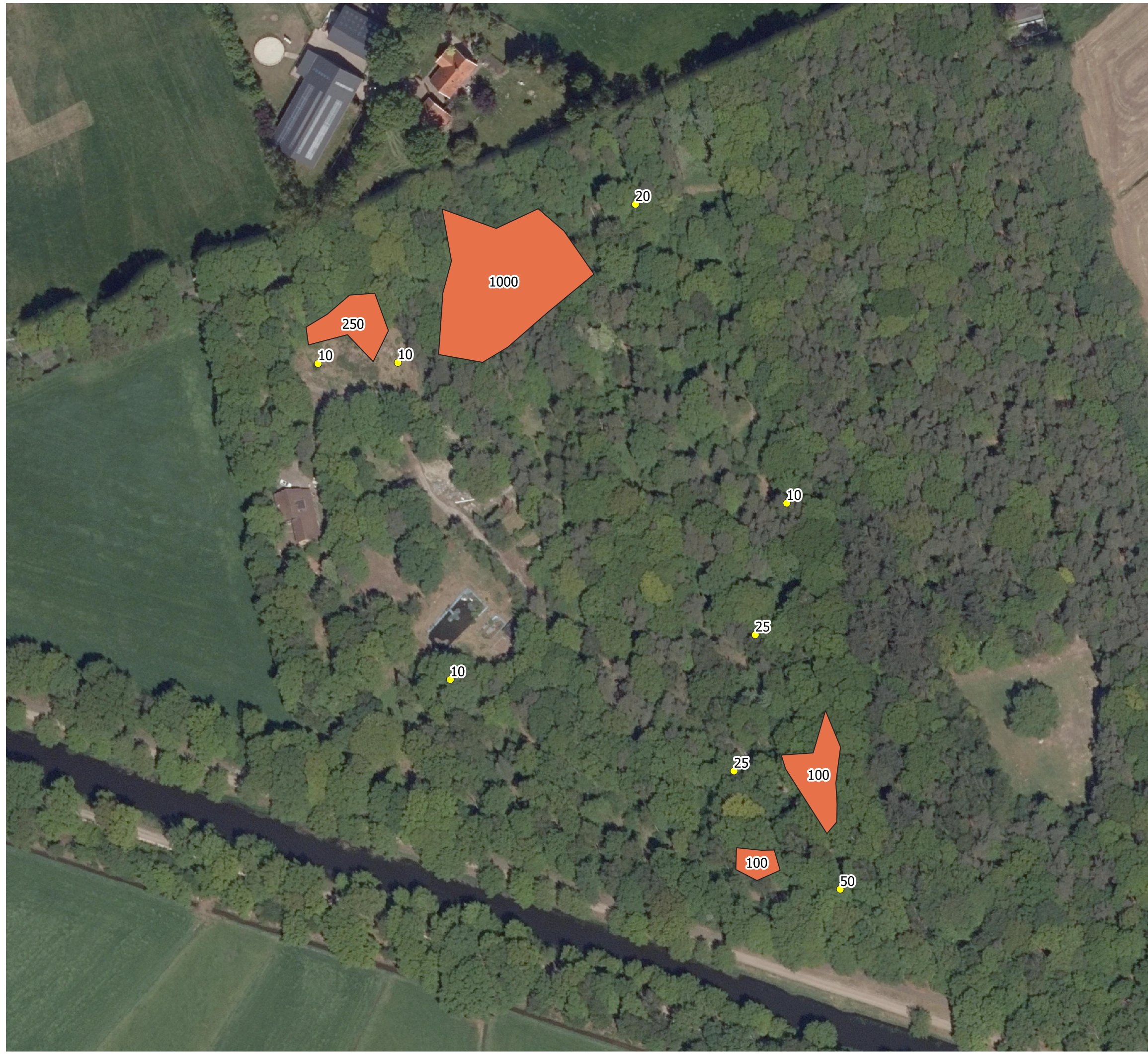
	Buisleiding gevaarlijke inhoud		Lichtmast		Kabel-ET-LS		Riolput persleiding
	Buisleiding Olie/gas HD		Riool Pomput		Kabel-ET-MS		Data-GTWP-S
	Buisleiding Olie/gas LD		Rioolput doorspuitpunt		Waterleiding		Data-Mantelbuis-G
	Kabel-DATA		Inspectieput		Voedingskabel persleiding		Persleiding HPE63

A	DATUM	OMSCHRIJVING AANPASSINGEN	T.Ekenaarnaam		
NR	28-01-2022	WIJZIGING	GETEKEND	Par. P.L.	Par. Op

Project		Pooksbeltten Herinrichting	
Onderdeel	Klic melding		
Complex / Wijknr. Tekeningsnr.	Blad van Blad	Uitvoering Type PROJECTEN	
-- -- 0000000-00	1/1		
Bestandsnaam 2230100-00_Pooksbeltten Herinrichting_GRY.dgn			
Datum	28-01-2022	Modelnaam	A1_OverzichtsTekening
Schaal	1:1000	Projectleider	Rob Bokdam
Formaat	A1	Getekend	Max Ankoné
		Status	Concept

Bijlage 2

Groeiplaatsen duizendknoop

Project
Quickscan Pooksbelten

Onderwerp
Groeiplaatsen duizendknoop

- Legenda**
- Duizendknoop
 - Duizendknoop

Datum 30-03-2022	Schaal 1:1486	Opdrachtgever Gemeente Almelo
Versie DO	Kaartondergrond OpenTopo/PDOK	Getekend door R.A.
Kaartnummer 1	Formaat A3, liggend	Projectnummer 22-051

Zuiderzeelaan 53
8017 Jv ZWOLLE
T 038-4236464
I www.ecogroen.nl

Bijlage 3

Bestrijdingsmethoden duizendknoop

Standaard vereisten

Voor alle methodes geldt dat de effectiviteit verhoogd wordt wanneer zorgvuldig gewerkt wordt. De uitvoering wordt daarom bij voorkeur gedaan door een partij die ervaring heeft met de methode. Bij methodes waar wordt ontgraven of Roots Reset wordt toegepast, is begeleiding in de vorm van een toezichthouder¹ een vereiste. De toezichthouder controleert de werkzaamheden en verklaart een locatie 'schoon' zodra er geconstateerd is dat deze vrij is van plantresten.

Tijdens werkzaamheden wordt het 'Landelijk protocol omgaan met Aziatische duizendknoop' gevolgd. Hierin zijn randvoorwaarden en zorgvuldigheidseisen in opgenomen waar aan moet worden voldaan wanneer werkzaamheden plaatsvinden rondom groeilocaties met duizendknoop².

Nazorg

Voor elke toegepaste methode geldt dat er nazorg moet worden gepleegd. Omdat de plant erg diep en breed kan wortelen is het nagenoeg niet mogelijk om alle wortels in één keer te verwijderen. Het is daarom belangrijk dat in de jaren na verwijderen passende nazorg wordt geleverd. Deze nazorg bestaat uit een regelmatige check (minimaal vier maal) tijdens het groeiseizoen (april t/m oktober) waarbij hergroei handmatig wordt uitgestoken. Belangrijk hierbij is dat zoveel mogelijk wortelmateriaal uitgestoken wordt. Niet te zeggen is hoeveel jaar de nazorgfase in beslag neemt. Wel geldt dat bij consequent naleven van de voorschriften, nazorg door de jaren heen minder intensief wordt, aangezien de plant op deze manier uitgeput wordt. De monitoringsfrequentie kan dan worden afgeschaald naar 1-2 maal per jaar.

Roots Reset

Door Roots Reset³ wordt de bodem eerst verrijkt met het volledig plantaardige CleaRoot-granulaat, waarna de bodem zuurstofdicht wordt afgedekt. Bij deze methode wordt gebruik gemaakt van het stimuleren van anaerobe bacteriën. Om deze bacteriën snel te laten vermeerderen, wordt CleaRoot-granulaat uitgestrooid en vervolgens in de bodem gespit. De locatie wordt afgedekt met een

¹ Expert op het gebied van duizendknoop.

² Faber J., J. Penninkhof, L. de Vetten, M. Boosten (2019). Landelijk protocol omgaan met Aziatische duizendknopen. Aequator Groen & Ruimte, Stichting Probos, Geofoxx milieu expertise, Ede.

³ Voor meer informatie: <https://soilwise.nl/nl/roots-reset>

extreem zuurstof-werende folie. CleaRoot voedt specifieke microben die al in de bodem aanwezig zijn. Hierdoor groeien deze microben snel en verbruiken ze alle beschikbare zuurstof in de grond. Binnen twee dagen is het zuurstofniveau gedaald tot minder dan één procent. Door afwezigheid van zuurstof vindt verdere fermentatie plaats. Dit proces is schadelijk voor de wortels van invasieven; de wortels sterven binnen zes maanden af⁴.

Met deze methode kan duizendknoop binnen één seizoen (zes maanden) worden verwijderd. Mits de methode goed wordt uitgevoerd, is de nazorg minimaal.

Ontgraven: afvoeren

Bij ontgraven worden groeilocaties volledig afgegraven totdat er geen zichtbare wortels meer zijn. Uit onderzoek van Probos blijkt dat in veel gevallen afgraven tot ongeveer een meter voldoende is⁵. Er wordt horizontaal en verticaal afgraven in stukken van 30 cm. Een deskundige bepaald per afgegraven stuk of duizendknoop wortels aanwezig zijn. Na de laatste zichtbare wortels wordt 30 centimeter (zowel in de breedte als de diepte) extra afgegraven. Deze methode is geschikt wanneer snel resultaat geboekt moet worden omdat er bijvoorbeeld ontwikkelingen (bijvoorbeeld bouwwerkzaamheden) gaan plaatsvinden op de locatie.

De verwerking van de vrijgekomen grond zijn kostenverhogend. De kosten van deze methode kunnen sterk variëren. Dat heeft te maken met de locatie en de omstandigheden van de groeilocatie. Dit heeft een aantal redenen:

- De aanwezigheid van kabels/leidingen, bomen, hekwerk en puin;
- Bereikbaarheid van de locatie;
- Aanvullende maatregelen (verkeersmaatregelen).

Ontgraven: zeven en terugstorten

Voor deze methode wordt een kraan met graafbak en trommelzeef ingezet. De grond wordt op dezelfde manier ontgraven als hierboven beschreven. Daarna wordt de grond machinaal gezeefd. Hiervoor wordt een trommel of vlakzeef met een zeeffractie van 1-2cm gebruikt. Grond kan eventueel twee keer worden gezeefd om het aandeel achtergebleven wortelrestanten te verkleinen. Deze methode is geschikt voor zand- en leemgrond. Vooral bij zandgrond zeer effectief, 98 tot 100% van de wortels kan worden verwijderd. Kleigrond is minder geschikt omdat deze moeilijker te zeven is.

Ontwortelen

Met deze methode worden de wortels uit de grond getrokken door middel van een kraan uitgerust met knijpbak of wortelriek. De grond wordt tussen de wortels uit geschud en de plantresten worden afgevoerd met bijvoorbeeld een dumper. Omdat de grond op locatie blijft is het niet nodig grond van elders op te brengen. Omdat duizendknoop breed wortelt wordt ruim rondom een groeilocatie afgegraven.

Voor een aantal locaties gelden specifieke richtlijnen bij het ontwortelen. Groeilocaties gelegen op het talud van een watergang worden niet verder dan 20 centimeter tot de watergang machinaal ontworteld om schade aan oeverbeschoeiing te voorkomen. De resterende 20 centimeter wordt handmatig uitgestoken (zie ook de paragraaf 'Handmatig verwijderen' hieronder). Voor

⁴ Hoffman, A. (2020). Onderzoeksrapport – Proef bestrijding Aziatische duizendknoop Keijenberg Wageningen. RANOX natuuraannemer, Wageningen.

⁵ Oldenburger, J., J. Penninkhof, C. de Groot & F. Voncken, (2017). Praktijkproef bestrijding duizendknoop. Resultaten en kostenefficiëntie van zeven bestrijdingsmethoden voor duizendknoop en varianten daarop. Stichting Probos, Wageningen, december 2017.

groeilocaties die in de buurt van bomen liggen geldt dat bij het ontwortelen niet meer dan 30% van de boomwortels beschadigd mogen worden. Dit om te voorkomen dat bomen afsterven. Op deze locaties kan aanvullend op het ontwortelen stengels handmatig worden uitgestoken dan wel uitgetrokken.

Handmatig verwijderen

Soms is ontgraven of ontwortelen niet mogelijk door aanwezigheid van bomen, bosschage of andere obstakels. Op deze locaties is het handmatig uitsteken dan wel uittrekken een effectieve methode om duizendknoop te bestrijden. Bij deze methode wordt duizendknoop handmatig uitgestoken met een riek of spade. Belangrijk hierbij is dat zoveel mogelijk wortelmateriaal wordt meegenomen. De behandeling wordt eens in de 3 á 4 weken herhaald tijdens het groeiseizoen (april t/m oktober). Deze methode kan alleen gedurende het groeiseizoen worden ingezet aangezien de bovengrondse delen van de plant zichtbaar moeten zijn. Deze methode wordt vaak ingezet in combinatie met andere methodes en als nazorg.

Heet-water-methode

Voor groeilocaties die niet op korte termijn verwijderd moeten worden maar beheersbaar gehouden willen worden, kan de heet-watermethode worden toegepast. Met de heet-water-methode wordt door toepassing van verschillende spuitlansen kokend water aangebracht op boven- en ondergrondse delen van de plant. De behandelde stengels sterven af en het wortelgestel wordt ernstig verzwakt doordat het kokend water blaarwonden veroorzaakt. Afhankelijk van de terreinomstandigheden wordt de locatie twee keer per jaar behandeld voor een periode van minimaal drie jaar.

De resultaten van deze methode zijn wisselend en lijken af te hangen van lokale omstandigheden. Uit recente resultaten van een praktijkproef is gebleken dat groeilocaties onder bepaalde omstandigheden juist kan profiteren van deze behandeling. Wanneer er sprake is van droogte leidt het toevoegen van water op de groeilocatie tot snellere groei en grotere concurrentiekracht ten opzichte van andere vegetatie. Deze methode kan daarom het beste worden uitgevoerd in het voor- en najaar wanneer droogte nog niet aan de orde is.

Intensief maaien

Bij intensief maaien wordt ingezet op het terugbrengen van de groeikracht van duizendknoop. Het is een beheersmethode die kan worden ingezet als nazorg op grote groeilocaties waar handmatig uitsteken te arbeidsintensief is. Deze aanpak heeft, ook op lange termijn, vaak maar weinig effect. Het maaien moet erg nauwkeurig en regelmatig gebeuren, juist daarom is het uitvoeren van deze methode in de praktijk nauwelijks haalbaar. De ondergrondse wortelstokken blijven intact waardoor de planten snel opnieuw zullen groeien. Veldwaarnemingen laten zien dat de stengels van de duizendknoop over de jaren dunner worden en ook minder hoog, maar de effecten zijn zeer wisselend⁶.

De groeilocaties worden handmatig of met een maai-zuig-combinatie gemaaid (nooit met klepelmaaier). Dit wordt 4 tot 6 keer per groeizeen herhaald. De maai balk wordt ingesteld op minimaal 15-20 cm boven het maaiveld om te voorkomen dat groeiknoppen van de wortelklompen worden geraakt en wegslingeren. De gebruikte machines worden goed schoongemaakt voordat ze de

⁶ Oldenburger, J., J. Penninkhof, C. de Groot & F. Voncken, (2017). Praktijkproef bestrijding duizendknoop. Resultaten en kostenefficiëntie van zeven bestrijdingsmethoden voor duizendknoop en varianten daarop. Stichting Probos, Wageningen, december 2017.

locatie verlaten of naar een niet besmet gebied gaan. Het maaisel moet volledig worden afgevoerd naar een erkend verwerker van invasieve exoten.